

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr., — de trei ori 16 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru de care publicare.

Sesiunea sinodului arhidieceșan.

Sedinta a XVI din 28 Aprilie (10 Maiu).

Se cetesce protocolul sedinței premergătoare și — se declară de autentic.

Presidiul prezintă rogarea mai multor parochieni din Sibiu pentru îndeplinirea parochiei a doua, — se transpune comisiunei petiționare.

Presidiul răspundând la interpelațiunea deputatului Simeon Muntean referitoare la întregirea parochiei din Răchita-Purcareț, arată că în contra alegerii n'au încurs protest, dar în contra persoanei alesului ridicându-se învinuiri ce ar putea compromite moralitatea alesului, consistoriul au aflat de lipsă pentru constatarea adevărului, a întreprinde cercetare.

Causa până acum însă, — de oare-ce cercetarea abia acum de curînd s'au putut termina și actele încă numai acum de curînd au încurs la consistoriu, — nu s'au putut decide meritorice, pune însă în perspectivă că cât mai curînd se va termina, — răspunsul se ia spre știință.

Presidiul răspunde la interpelarea deputatului Rubin Patîța în privința alegerii de capelan în parochia Teu protopresbiteratul Mercurei și constată, că cu ocaziunea alegerii prime obvenind la aceea iregularități, alegerea l-a s'au nimicit și făcându-se și a doua alegere, consistoriul asupra acesteia până acum pentru aceea n'au hotărît încă, pentru că la alegerea aceasta, ivindu-se din cauza rivalității concurenților fraților Marcu controversă, dorea și aștepta că aceste controversă se vor putea complana în interesul bisericei pe calea păcii și aceasta cu atât mai vîrtos, cu cât în aceasta privință au fost îndrumat chiar tata concurenților a face pașii necesari.

Acum însă constatându-se ca toate încercările de împăciuire s'au arătat fără rezultat, află că deciderea fără periclitarea intereselor parochienilor nu se mai poate amîna, deci va stărui ca aceasta cauză să se decidă cât mai curînd.

Deputatul Rubin Patîța se declară de mulțumit, și — răspunsul se ia spre știință.

Deputatul Rubin Patîța face propunerea că: considerînd cumcă prin dispozițiunile regimului în cauza împărțirii ajutorului de stat s'au făcut problematică împărțirea protopresbiterilor din acest ajutoriu, și considerînd cumcă multele agende ce sînt impuse oficiilor protopresbiterale recer spese de cancelarie, pentru a căror acoperire nu există nici un isvor; din prisoal ce se arată la bugetul de pe anul 1885, să se voteze ca spese de cancelarie pentru fiecare protopresbiter câte 100 fl. v., — se transpune comisiunei financiare.

Comisiunea organizatoare raportează asupra punctului VI din raportul general al Consistoriului pro anul 1883 cu

privire la participarea bisericei noastre prin o deputațiune la festivitățile din Segedin, și la propunerea comisiunei se ia cu vot unanim următorul conclud:

Sinodul ia la cunoștință actul de loialitate și patriotic al bisericei noastre ortodoxe române din Ungaria și Transilvania îndeplinit prin participarea sa la festivitățile arangiate cu ocaziunea venirii Maiestății Sale în orașul reconstruit Segedin; constată totodată că simțimintele manifestate la aceea ocaziune din partea bisericei noastre prin cuvîntarea adresată Maiestății Sale Domnitorului Împărat și Rege, sînt în deplin acord cu cele ce clerul și poporul reprezentat prin acest Sinod le nutresce de seculi.

În prea grațiosul răspuns al Maiest. Sale sinodul află pîrinteasca încurajare pentru biserica noastră spre a-și cultiva simțul național ca o condițiune esențială a prosperității sale.

Ce privește preagrațioasa reflectare la împlinirea datoriilor către patrie și la respectul către legi, sinodul nu își poate ascunde nedumerirea: că aceste svaturi preafinalte a putut urma din informațiuni neașteptate, cari ar trage la îndoială loialitatea și patriotismul bisericei noastre. De aceea sinodul cu vot unanim se pronunță pentru o prea umilită adresă către Maiestatea Sa, prin carea să se exprime în modul cel mai respectuos că biserica noastră precum în trecut a păstrat nealterat simțul său de loialitate și patriotism chiar și între cele mai grele ispite, cari le-au creat unele măsuri administrative întîitoare la jignirea intereselor naționale, și a autonomiei bisericei noastre, așa le va păstra acele și pe viitoriu ca o virtute eredită dela strămoși.

Pentru compunerea acestei adrese sinodul esmite o comisiune de trei stătătoare din deputați: Zacharia Boiu, Parteniu Cosma și Anania Trombițaș cu îndrumarea de a o prezenta aceea fără amînare sinodului.

Comisiunea organizatoare raportează că a prelucrat reprezentațiunea votată către guvern respective ministrul ung. reg. de culte și învețământ în privința revocării statutului adus pentru distribuirea ajutorului de stat de 24000 fl. dat pentru ajutorarea bisericei respective a preoției arhidieceșane, — și reprezentațiunea aceasta cetind se: — se primesce cu unanimitate și se aceluie la protocol atît reprezentațiunea cât și rescriptul ministerial dimpreună cu statutul referitoriu la împărțirea ajutorului, — reprezentațiunea în limba română, ear rescriptul și statutul pre lângă traducerea în limba română, și în textul original maghiar.

Comisiunea organizatoare raportează la subșternerea consistoriului referitoare la edificarea seminarului cu luare în combinațiune a zidirei bisericei catedrale și a reședinței arhiepiscopesci în urma concludului sinodal din 4/16 Maiu 1883, — și comisiunea prin raportorul său constată că în comisiune s'au ivit două păreri, una a majorității de cuprinsul următoriu: — „Considerînd motivele ponderoase din cari au mînecat comisiunea organizatoare, apoi sinodul

archidieceșan din anul trecut acceptînd propunerea de a se proiecta clădirea seminarului pe terenul liber al „grădinei flora”, cu abatere dela proiectul consistorial ca unul ce nu s'au dovedit a întruni condițiunile igienice, pedagogice și locale dorite; considerînd că pe temeiul esaminării prin experți, terenul menționatei grădini este foarte solid și că în privirea calității corespunde pe deplin; considerînd că strada ce duce pe dinaintea clădirilor de înființat s'au lărgit și în curînd se va obli și înfrumșea, în fine considerînd că după cum se dovedește prin schița arhitectonică prezentată de Escelenția Sa domnul arhiepiscop și metropolit, spațiul disponibil ar fi suficient pentru tus-trelele clădiri intenționate (seminariul, catedrala și reședința arhiepiscopescă); și că ar prisosi teren chiar și pe seama unei nouă strade pe lătura despre oraș a terenului: — Consistoriul este însărcinat a dispune fără amînare pregătirea unui plan de clădire a seminarului pe un loc potrivit din „grădina flora” așternînd acest plan la procsima sesiune sinodală dimpreună cu preliminarul de spese. — La facerea planului să se ia privire la edificîndu biserica catedrală și reședința arhiepiscopescă; — alta propunere a minorității de următorul cuprins:

„Considerînd că lipsa de a se lărgi edificiul seminarial Andreian e de ani constată, ca lipsă actuală și urgentă;

considerînd că combinațiunile unei clădiri în loc așa numit liber stînd în legătură cu alte edificii, cari toate impreună au să formeze un întreg și să fie monumentale, recer sume de bani de cari biserica noastră nu dispune în curînd nice nu va putea dispune;

considerînd prin urmare că până la realizarea acelor edificii se recere și timp mai îndelungat și foarte depărtat față cu trebuințele actuale și urgente;

considerînd că dacă se face satisfacerea trebuințelor actuali și urgente atîrnătoare de dorințe de altcum frumoase și laudabile din un viitoriu mai depărtat, instrunțiunea de care avem lipsă imediativă în toate dîilele va suferi daune însemnate;

considerînd de altă parte că cu puterile financiare ce ne stau la dispozițiune, adaptîndu-se respective clădindu-se pe locul seminarului de acum și casele seminarului din vecinătatea nemijlocită un edificiu corespunzător ar suplini lipsele pe mai mulți ani; considerînd că planurile de mai înainte au constatat că loc este din destul pentru a se zidi un edificiu spațios, luminos și într'unind și celelalte recerînțe igienice; consistoriul arhidieceșan se însărcinează a dispune pregătirea unui plan de adaptare, respective de edificare a seminarului Andreian pe locul care se află cel de acum și pe locul caselor învecinate și a subșterne acest plan sinodului arhidieceșan în sesiunea cea mai de aproape dimpreună cu preliminarul de spese.”

Față cu aceste propuneri deputatul E. Brote susține propunerea consist. archid. dto 14 Aprilie 1884 Nr. 1904 epitr.

FOIȚA.

Ceva despre misiunea preotului român. *)

„Preotul este: f. clia, carea trebuie să lămîie eze pro om, în toate căile sale; la el alergăm ca să ne alina durerile sufletesci; e. trebuie să ne îndulcească amărăciunile vieții din lumea aceasta.”

G. Lazar, dascălul român.

Caracteristica timpului de astăzi este năsuința încordată a popoarelor de a urca cu repeziunea fulgerului scara culturai și civilizațiunei.

Naturalistul cearcă a străbate din ce în ce mai afund în secretele naturii, pentru a înainta cu un pas progresul omenimei spre ținta destinată de providință. Astronomul cu un ochiu ager caută la fenomenele de pre bolta cerului cercînd a descoperi ceva nou, care să arunce lumină în știința a cărei reprezentant e dînsul.

Scurt ȓis, o ferve generală se observă pe toate terenale; o luptă generală la toate popoarele, dela

*) Publicăm cu plăcere acest tractat îndreptat spre luminarea poporului nostru. Dela junime așteptăm regenerarea poporului întru cât el este decădut. Și junimea, care a îmbrățișat cariera preotească are drept a face pretensiune ca noi cu îndoite speranțe se privim la ea. Red.

succesul căreia va atîrna fericirea sau nefericirea lor.

Din punctul nostru de vedere pre noi ne înterează mai de aproape poporul român de a căru braț puternic s'au frînt ca de o stîncă de granit colosul popoarelor ce inundară în cursul atîtor veacuri aceste țări remase ca o scumpă moștenire dela divul Traian.

Grele suferințe au trecut preste capul acestui fiu al Romei; amare dîile au avut să îndure din toate părțile, dar toate acestea n'au fost în stare să-l nimicească căci:

Românul e întocmai precum stîncele mîrețe

Care n'au valurile mării furtunate și sumețe

Neclintite n'avei remân. (Alexandri).

Din toate acestea s'au ridicat românul falnic și mîreț și ađi numele său răsună preste țări și mări; ađi scie lumea că în Orientul Europei pre termurii bătranului Danubiu locuesce un popor puternic în luptă și cu tendința spre perfecțiune. Gradul până la care s'au avîntat, are de a-l mulțami calităților sale eminente și vitalității sale atît de caracteristice.

Dar pentru a se ridica la nivelul la care se află popoarele culte a-le secului nostru numit al „luminii și civilizațiunei” mai lasă mult de dorit. Încordări mari și accelerarea puterilor sînt reclamate

ađi cu imperiositate de toți căți judecă serios asupra situațiunei Românului în raport cu a altor popoare. Dela o conlucrare armonică a tuturor atîrnă fericirea scumpei noastre națiuni, scumpului nostru popor. Această fericire va fi deplină numai atunci, când rađele culturai vor penetra până în păturile cele mai jos a le poporului spre a-l ridica din ignoranța seculară în carea l-au fost împins vitregitățile timpului.

Poporul e punctul pre care trebuie să-și îndrepte privirea fie-care; în acest pămînt fertil trebuie să lucre fie-care după posibilitate, căci numai atunci va pute avea deplină satisfacție că a lucrat pentru binele și folosul națiuni sale; numai atunci se va pute bucura și va pute spera viitoriul promis de poetul în cuvintele:

„Viitor de aur Româniea are

Și preveđi prin seclii a ei înălțare.”

Și oare cine e acela în sarcina căruia cade cu deosebire cultivarea poporului? Răspunsul la întrebarea aceasta l' poate da cu ușurință ori și ce om care a meditat cătuși de puțin.

Sciu că unii vor ȓice, învețatoriul e în mîna căruia se încredințează tinerele mlădițe, odorul cel mai scump al unei națiuni. Deci el este chemat în prima linie de a se îngriji de luminarea poporului. Răspunsul acestora e foarte nimerit și conform cu natura lucrului. Dar par'că aud mii de glasuri șop-

ca să se procureze și înainteze sinodului procsim două planuri de edificare a seminarului și adecă un plan pe terenul caselor de astăzi ale seminarului și altul pe teren liber.

După terminarea discușiunii punându-se la vot, — cu respingerea propunerilor majorității și minorității din comisiune, se primesc propunerile consistoriului.

Cu aceste anunțându-se ședința următoare pe după amiazi la 5 oare, se pune la ordinea zilei continuarea rapoartelor comisiunilor și ședința se închide la 1. oară după amiazi.

Ședința a XVII-a din 27 Aprilie (9 Mai).

Ședința se deschide la 5 oare p. m. și cetindu-se protocolul ședinței premerse, — se autentică.

La ordinea zilei raportul comisiunii organizatoare. Raportorul Demetriu Comșa raportează asupra concluderilor Nr. ... sinod. în chestiunea denumirii de protopresbiteri. Raportorul arată că în comisiune s'au dezvoltat două propuneri, una a majorității, reprezentată prin dsa, și alta a minorității, reprezentată prin dep. Parteniu Cosma.

a) Propunerea majorității este:

„Denumirea protopresbiterilor fiind clar și precis normată prin Statutul organic § 53, regularea procedurii consistoriului se consideră de rezolvată.”

b) Propunerea minorității este:

„Pentru denumirea de protopresbiteri până la o eventuală regulare prin congresul național, sinodul votează următorul

Normativ.

„1. Ca se poată fi cine-va denumit de protopresbiter, se recere să aibă calificarea normală, prescrisă în concluderile sinodale din 1882 Nr. 154 și să fie întrunit cel puțin a patra parte din numărul total al voturilor date în sinodul electoral.

„2. Dacă cel ce a întrunit în sinodul electoral cele mai multe voturi corespunde recerșilor din pt. 1. el nu mai atunci poate fi preterat, dacă în comparațiune cu densul, alt individ din ternariu, are calificări științifice și morale superioare, și are merite mai distinse pe terenul bisericesc și școlar.

„La astfel de preterare se recere în consistoriu două terțialități ale voturilor.

„3. Dacă cel ce a întrunit în sinodul electoral cele mai multe voturi este excepționat pentru lipsă de calificare, ear dintre ceilalți doi nici unul nu a întrunit atâtea voturi, câte se recere în punctul 1., sau dacă nici acestia nu au calificarea normală: alegerea se nimicește și cu eschiderea celor necalificați se dispune alegere nouă, cu concurs nou.

„4. Escepțiunile din punctul de vedere al calificărilor științifice și morale, și eventuala preterare admisă în punct 2, sînt de a se motiva la protocol în special cu date autentice.”

Cerându-se prin un număr corespunzător de deputați votare nominală, și admitându-se:

Se pune la votare dacă propunerea minorității se primesc de basă la desbaterea specială.

a) pentru propunerea aceasta a minorității din comisiune votează: 1. Almășan Ioan, 2. Boiu Zacharie, 3. Bologa Iacob, 4. Candrea Gerasim, 5. Cosma Parteniu, 6. Cupșa Samuil, 7. Duvlea Ilariu, 8. Făteșiu Nicanor, 9. Gall Ioan, 10. Ghiaja Teofil Tit, 11. Lazar Nicolae, 12. Olariu Alecs, 13. Petcu Lazar, 14. Dr. Pop Nicolau, 15. Popoviciu Nicolau, 16. Raț Ioan, 17. Roșescu Vasile, 18. Tordoșan Alecsandru, 19. Trombițaș; ear

b) contra propunerii minorității și pentru propunerea majorității votează: 1. Bechnitz Ioan, 2. Barciann Daniil Dr. 3. Brote Eugen, 4. Comșa Demetriu, 5. Cristea Nicolau,

tindu-mi cuvintele: nu mai puțin decât acesta are a lucra pentru cultivarea poporului și preotul și încă și într-o măsură mai însemnată.

Dacă căutam în trecut ne convingem că el a avut o rolă foarte însemnată în viața noastră națională; el a fost un por deschis pentru bietul țeran apăsător de sarcinile lumii. Densul totdeauna a fost o sentinela neadurmită la porțile fortăreței noastre naționale și ori și ce atac îndreptat asupra fortăreței la aflat veghind la postul seu.

De câte ori bietul român lovit de necazuri n'a alergat la preot pentru a-i alina suferințele, pentru de ai mulcomi durerile.

Nu mai puțin ca în trecut, mai vîrtos în timpul de față preotul are o frumoasă misiune de împlinit în mijlocul poporului. Ați mai cu samă se pretinde dela densul ca să-și întrebuițeze toate puterile pentru că opera noastră națională să reiasă cât se poate mai frumoasă și mai completă.

Cu diferite ocașuni atât publice cât și private auzi esprimându-se oamenii cam în forma asta: atunci când preotul nostru și va cunoaște înalta sa chemare și când se va nîsuși să corespundă acestei chemări poporul nostru va prospera ca o floare bine cultivată, căci el este dotat dela natură cu o mulțime de daruri frumoase, cari toate-i sînt favorabili pentru de a ocupa un loc de frunte între celelalte popoare europene.

6. Damian Simeon, 7. Găetan Nicolau, 8. Gligor Petru, 9. Lazar Moise, 10. Măcelariu Ilie, 11. Pația Rubin, 12. Petra-Petrescu Nicolau, 13. Piso Sabin, 14. Pop Ioan, 15. Popea Nicolae, 16. Popea Ioan, 17. Popescu Petru, 18. Popescu Simeon, 19. Preda Ioan, 20. Stezar Constantin, 21. Truța Petru, 22. Zacharie Ioan.

În urma acestei votări primită fiind propunerea majorității din comisiune cu 22 voturi contra 19. — sinodul enuncie: „Denumirea protopresbiterilor fiind clar și precis normată prin Statutul organic § 53, regularea procedurii consistoriului se consideră de rezolvată.”

Față cu acest concluder presidentul arhiepiscop declară că din poziția Sa de Arhiepiscop în cât s'ar întempla denumiri contra principiilor cuprinse în propunerea sa, care a dat privilegiu acestui concluder; astfel de denumiri le va considera de nule și nevalide, se înțelege până la o regulare a chestiunii la locul cel mai competent.

Cu acestea fiind timpul înaintat, ședința procsimă se anuncie pe mîne la 9 oare, ridicându-se ședința de astăzi la 8 1/4 oare seara.

Adunarea comitatensă a comitatului Sibiu.

Două obiecte de interes încă pentru noi pretind să fie sulate aici.

La punctul 35 privitoriu la clădirea pretoriului comitatensă s'a escat o viuă desbatere. Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român împreună cu vecinii Weindel și Habermann, a înaintat la comitat cerere. În sensul acestei cereri edificarea pretoriului comitatensă avea a se face după un plan nou, și sala cea mare proiectată venea spre parc. Asociațiunea transilvană ca proprietăreașă a casei din strada morei încă zidea proiectatul edificiu pentru o școală superioară de fete cu frontul spre parc, asemenea vecinii. Cu chipul acesta se zideau în Sibiu nesce edificii monumentale, se înfrumșeșea parcul prin cărarea dealului și punerea edificiilor cu frontul spre parc și comitatul își putea edifica pretoriul după un plan bine studiat.

În adunare s'au ivit două propuneri. Comisia permanentă a propus ca să se susțină concluderul vechiu. Să se edifice comitatul după planul vechiu fără a reflecta la cererea vecinilor și la momentele arhitectonice și estetice, accentuate și de arhitectul Szalay. Și aceasta din mai multe motive. Mai întâi planul nou ar urca cheltuielile cu vre-o 20,000 fl.

Ce e drept ar fi mai bine așa, însă banii sînt bani, și viitorul nu ne garantează că cine se va bucura de înfrumșeșea Sibiuului.

Vecinii nu sînt legați de comitat ei pot veni cu frontul spre parc. Deci să rămănem la planul vechiu.

Domnul avocat Cosma a propus a se lua în considerare planul nou, făcut de arhitectul Szalay și care a luat în combinație frontul spre parc.

Domnul Cosma se bazează pe părerea arhitectului Szalay. Acest arhitect când a făcut planul cel vechiu n'a reflectat la frontul spre parc. Densul însuși recomandă noul plan din toate privințele.

Preste aceasta comitatul are a lua în vedere că în planul cel vechiu sala cea mare e numai o caricatură arhitectonică, n'are lumină suficientă n'are galerie pentru public, și zidirea ei face imposibilă o nouă zidire acomodată.

Aceste accente când vor afla resunet în inima preotului nostru și când densul va fi entusiasmător pentru binele națiunii noastre, putem spera că și poporul nostru va ajunge, ba chiar va întrece pe alte popoare în multe privințe.

Este sciut, că preotul e acela, care vine mai des în atingere cu poporul, care cunoaște mai de aproape durerile, care cunoaște defectele ce le are și scie prin urmare unde ar fi de a se întrebuița medicamentele pentru sanarea acelor rele.

În ori și ce necaz la densul aleargă poporul ca la un părinte pentru a-i alina suferințele cari l'apasă necontentit.

Chiar numirea de părinte cu care se îndati nează al numi poporul, indică destul de evident ce are el să facă și cum are să se poarte față de credincioșii turmei sale.

Precum un părinte este sufletul familiei sale, el trebuie să se îngrijească de a da hrană materială și spirituală fiilor sei, el este dela care atărnă fericirea sau nefericirea acelei familii; tot astfel și preotul trebuie să fie inima credincioșilor sei, să nu peardă din vedere îngrijirea de soartea lor; să planteze în trînsii religiozitate și moralitate.

La aceste două puncte culminează misiunea preotului.

Este pentru edificare după planul cel nou.

Față cu aceste propuneri domnul asesor consistorial Nicolau Cristea a propus chestiunea de amănare.

După domnul Cristea graba strică treaba. Să nu se creadă că se zidesce un circus. Edificiul din chestiune se face pentru sute de ani, și ar fi rău când prin grabă am scoate un monstru arhitectonic.

Propune deci ca comitatul să se pună în conțelegere cu cetatea pentru surporea dealului din parc. După aceia se vină cu plan bînerumegat.

Punându-se la vot se primesc propunerile comisiei permanente și astfel cade părerea domnului Cosma și Cristea.

Al doilea a fost următorul:

La discușiunea obiectului de sub Nr. 61, s'a încins o desbatere interesantă și foarte instructivă. Comuna politică Gușterița a dat în arîndă pe anul trecut o parte a pășunii comunale și a pericipiat 900 fl., cari au intrat în cassa comună. Reprezentanta comună a adus decisiunea: ca suma aceasta să se dea ca ajutoriu pe seama ambelor școale confesionale din comună, cea evangelică-luterană și cea gr. orientală — însă în proporțiunea vitelor de jug, ce le posed credincioșii ambelor biserici. În contra acestei proporțiuni de împărțire a recutat biserica gr. orientală; ear comisiunea permanentă comitatensă au propus: ca adunarea generală să nu dea loc recursului.

În contra acesteia a ridicat cuvîntul dl asesor consistorial Anania Trombițaș, și cu provocare la articolul de lege LIII din anul 1868, §-ul 23, care sună:

„În comune și orașe locuite de indiviți de diferite confesiuni religioase, cari comune dau din cassa domestică spre scopuri bisericesci sau în favoarea oare cărei școale confesionale ajutoare, din ajutoarele aceste fie-care confesiune aflatoare acolo e a se împărțasi după proporțiune dreaptă,” apoi la art. de lege XXXVIII din 1868 §. 25 alin. 2*), și la analogia §-ului 44 al aceleiași legi, a dechiarat că cheia de împărțire acceptată de reprezentanta comună, nu corespunde nici legii nici dreptății și cu atât mai puțin echității; de oare-ce locuitorii români din aceea comună sînt la număr aproape egali cu locuitorii sași, și au școală cu mult mai slabă decât acestia. Densul e de părerea că decidera proporțiunii, în care are de a se împărți aceea sumă, nu cade în competența adunării generale a reprezentanței comitatense, ci — după cum a decis în casuri analoage însuși domnul ministru regesc

*) Acesta prescrie: „În privința acelor școale confesionale, cari până acum s'au susținut din averea și venitul comunității (politice), stă în libera voie a comunei a susține și pe mai departe usul de până acum; în acest cas însă ajutoriul are a se împărți între școalele de diferite confesiuni în proporțiune dreaptă, și nu se poate detrage nici dela o școală confesională până nu înceată și în privința celorlalte școale confesionale.”

§-ul 44 prescrie: „În comune, unde afară de credincioșii bisericii sau bisericilor, cari posed institut de învățămînt corespunzătoriu prescriptelor acestei legi, se află cel puțin 30 de prunci de alte confesiuni obligați la școală, a căror părinți nu voiesc se folosească școala confesională sustăătoare: comuna (politică) e datoare a înființa școală populară comună. Spesele acestei școale comune mai întâiu sînt a se acoperi din acele venituri ale averii comunale, cari sînt menite spre scopuri școlare și acume în aceea proporțiune, în care proporțiune stă numărul pruncilor umblători la școala comună față cu învățăceii școalelor confesionale...”

Ținta supremă pre carea să nu o peardă din vedere nici odată este mîntuirea sufletască acelor incredințați păstoririi sale.

Preotul prin sêvșirea serviciilor bisericesci, prin administrarea tainelor și cu deosibire prin predici trebuie să influințeze asupra credincioșilor sei încât purtându-se conform perceptelor religiei creștine să se învrednicească de fericirea cea vecinică.

El trebuie să-i lumineze asupra destinațiunii omului, asupra purtării sale până când se află în această scurtă viață; arătându-i că îi stă în voia liberă de a și agonisi după moarte o fericire vecinică sau din contră o pedeapsă vecinică amăsurat faptelor sale. Ne spune s. scriptură că mîntuitorul Christos trimițînd pre apostoli să propoveduiască evanghelia le-a dis; „mergînd, învățați toate popoarele botezîndu-i pre ei în numele tatălui și al fiului și al duchului sînt”. Din aceste se vede că el le-a demandat totodată să învețe și pre popor, care de-mandare se referesce și la următorii apostolilor.

Drept aceea ori și care preot are sînta datorință impusă de Christos de a face pre popor cunoscut cu instituțiunile bisericesci cu momentele mai însemnate din viața creștinismului.

(Va urma.)

ungurese de culte și instrucțiune publică, — în competența comitetului administrativ comitatens. Deci aprobând pe deplin în princip nobila intențiune a comunei politice de a promova crescerea morală-religioasă a populațiunii — propune că: să se îndrume reprezentanța comunală din Gușterița a statului altă cheie de împărțire ținând în vedere citatele prescripte ale legilor țerei.

În contra acesteia vorbesc directorul seminarului preparandial evang. lut. din Sibiu C. Klein aducând de argument aceea, că proporțiunea după vitele de jug eusitate din vechime în comuna Gușterița, și că o alterare a acestui obicei ar avea de consecință că reprezentanța comunală, în prevalență majoritate de confesiunea evang. luterană, și-ar revoca conculsul, și astfel românii din cele 900 fl. nu ar căpăta nice a noua parte. Altcum dl Klein, dechiară că propunerea d-lui Trombițaș ar duce în consecințele sale la comunism, nu la cultura poporului la care tinde dl Trb. cu atâta ardoare.

Dl A. Trombițaș replică, că nimic nu e strein vederilor sale decât comunismul invocat de dl Klein. A citat legea țerei și crede că e o datorință a noastră precum și a reprezentantului înaltului regim, care e de față, a îngriji ca legea să nu se vatem. Dacă în urma acesteia reprezentanța comunală e mai gata a revoca cu totul conculsul seu decât a se conforma legilor, aceasta ar fi un act de cerbie, care ar sta în crassă contradicție cu nobila intențiune culturală a creștinilor ev. luterani din Gușterița.

După ce pe Klein îl spriginesce și parochul ev. luteran Kast din Gușterița, ear domnul comite suprem dechiară că nu află ca prin conculsul de subcesiune să fie vătămată legea, se primesce propunerea comisiunii permanente.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român”.

Seliște, în 4 Maiu. Stim. Dle Redactor! Eri s'a serbat la noi ziua de 3/15 Maiu cu mare entusiasm. Toată tinerimea școlară, băieți și fete — dela școala de toate zilele și cei dela școala de repetițiune preste 500, îmbrăcați în haine de sărbătoare, cu stindardele școlare, luară parte la sfânta liturgie — după care s'a celebrat parastasul pentru eterna memorie și fericita odihnire a martirilor națiunii române. Îți crescea inima ascultând acele ecenii frumoase — căci deu rar se aud.

Favorisați de timp frumos și lin pre la 12 ore s'a făcut excursiune, și corul băieților de școală ajutați și de muzică, făcea să răsună pe piața Seliștei marșurile d-lui Andrei Murășan cu o așa putere încât — la moment mare public urmă acestui convoiu fără capăt, afară la codrul verde. — Aci ajunși — copii de școală inițiați în jocurile naționale, hora Sinaii, hora mitocanului etc. și petreceau frumos — ear publicului present ia crescut inima de bucurie; — vădend ce viali sunt și ce vitalitate se află în copii de școală.

În declamațiuni și cântări naționale încă s'a produs bine copii și în alte jocuri școlare.

Cătră seară, după usul de mai nainte întreaga procesiune s'a întors în regulă esemplară până în piața Seliștei unde un public neașteptat de mare o întâmpină cu brațele deschise — ca să se indulcească batăr acuma de aceasta sărbare națională, căci peste zi ocupațiunea nu le-a conces.

Marseillesa „Desteaptate române etc.

Preoți cu crucea în frunte etc. s'a cântat cu entusiasm de mic și mare, tinăr și bătrân. Deodată o voce pătrundătoare străbate peste public. Dl învățătoriu Nicolau Borza ține o cuvântare ocațională entusiasmata, fiind pătruns tare de sentiment național și cunoscend bine trecutul poporului român. Uniunea blăstemată a celor trei națiuni din 1438 contra sermanului popor românesc.

Când trei se obligară
Cu negru jurământ,
Să-l suferă în sclăvie,
A duce viață-amară
Lipsit precum de drepturi
Așa și de pământ.

Așa de bine intonată încât vibra și coarda cea mai fină din inima fie-căruia. Mergerea tot mai spre rău și înădușirea simțului național, isbucni acuma un veac sub Horea, care cu secura în mână muiată în sânge de om a scris drepturile națiunii române și a aruncat semănța libertății, în 1848 3/15 Maiu a adus fructe dulci. — Libertatea — 50.000 de inimi românesce au fost în stare se proclame libertatea unui popor servit cu totul dela 1438 până azi. — Europa a vădut uimită că noi trăim și neînseriș între cei vii. Ziua de 3/15 Maiu ne arată că unirea face puterea, că unde — e un suflet și o gândire — și iadul se înspăimântă. Cu

bună înțelegere s'a făcut mult în 1848 și dacă era de lipsă forța brațului — românul viteaz și-l pune la dispoziție căci:

Cela ce se luptă pentru dejugare
Are dece brațe, dece inimi are,
Inime de foc.

Bolintineanu.

Tare frumos a amintit, că libertatea nu se poate câștiga prin căciuliri dela guverne — și nici prin ajutoriu strein — aceea ar fi degradare — ci se câștigă prin unire și bună înțelegere între români și celelalte popoare împilate — și închee numinduo de prasnice împărătesc aceasta și mare de mândrie națională. — Fie ca spiritul cel bun să inspire în inimile celor 12 milioane de români din Carpați — Pind și Balcani — acele simțeminte naționale de cari erau cuprinse inimile celor 50,000 adunați pre câmpul libertăți, căci atunci libertatea poporului român va cresce de sine ca florile în luna lui Maiu.

Traiască unirea! Traiască frățietatea și buna înțelegere între toți românii.

Un întreit să trăiască, după care părintele I. Popa. — Mulțămesc corpului învățătoresc pentru inițiativă arătând ca aceasta și de reînviere națională întrece multe alte sărbători de preste an în însemnătatea ei, deci bine ar fi când prin o ordinațiune specială s'ar pune între prasnicele împărătesci.

Astfelu s'a serbat ziua de 3/15 Maiu la noi în Seliște cu mare entusiasm — ca o adevărată și de înviere națională; ear nu după cum cu rele intențiuni ni se dăce: ca o zi de amintire a tălhăriilor din 1848.

Fie ca acestei zile să-i se dea însemnătatea cuvenită în toate părțile locuite de români. Fie ca memoria ei, cu cât ne depărtăm de ia să se întărească tot mai tare — căci deu mare însemnătate are pentru popor și tineretul școlariu.

Onoare d-lor învățători pentru inițiativă!

Onoare inteligenței noastre că au spriginit pre d-nii învățători.

Poporul ar serba această și de mândrie națională — însă în cele mai multe părți lipsesc inițiative, care se cam scie cui îi compete.

Seliște în 4 Maiu 1884.

Codreanu.

La ajutoriul de stat.

Preoțiunea noastră din protopresbiteratul Sibiului a făcut un pas bărbătesc demn de a fi imitat în întreagă archidieceasa.

Sibiul este centrul metropoliei noastre. Sântem faloși cu preoțiunea din giurul Sibiului și nu trim speranță, ca preoțiunea noastră de aici va justifica totdeauna prin fapte poziția sa etnografică.

Salutând în totalitatea s'a preoțiunea din protopresbiteratul Sibiului, publicăm deamna ei dechiarățiune.

Din parte-ne din adincul inimei strigăm: „Vivant secuentes!”

Eată dechiarățiunea:

„Subsemnații, ca preoțiune a tractului gr. or. al Sibiului, luând din comunicarea oficială a organelor administrative la cunoscință, că dl Ministru reg. ung. de culte și instrucțiune, prin un esmis al seu a decretat ca „ajutoriu imperătesc” menit pentru preoții sâraci și binemeritați din archidieceasa gr. or. a Transilvaniei, pe viitoriu să nu se mai împartă ca în trecut, prin Archiepiscopul și Consistoriul nostru, ci prin însuși dl ministru după premergerea petițiunilor și recomandățiunilor prescise de D-Sa, — s'au întrunit la datul mai jos însemnat în conferență, și

considerând ca prin citatul emis ministerial

a) se vatămă autonomia garantată prin lege a bisericeii gr. or. române,

b) se degradează Archiepiscopul gr. or. la rolul de colector al unor date statistice, de cari dl ministru n'are să țină seamă,

c) nu se mai garantează adevăratele merite, câștigate pe terenul pastoral cultural, ba e de temut, că s'ar pute face abus de acest ajutoriu în interesul politiceii dominante, carea nu poate intra în sanctuariul bisericeii,

d) considerând, că reprezentanța legală a bisericeii, sinodul archidiecean, a decis în numele bisericeii că la cas când toți pașii ce se vor face la înaltul regim ar rămâne fără rezultatul dorit, Archidieceasa gr. or. română din Transilvania, renunță la acel ajutoriu împărătesc, — dau în mod sărbătoresc următoarea

Declarațiune:

1. Preoțiunea din protopresbiteratul gr. or. al Sibiului votează în unanimitate încredere și recunoscință sinodului archidiecean și aderează la conculsul adus în cestiunea ajutoriului împărătesc menit pentru preoții gr. or. sârmani și binemeritați din Archidieceasa Transilvaniei prin urmare;

2. La cas când nu s'ar da acel ajutoriu pe basa dispozițiunilor primitive din anul 1861, ci înaltul regim ar insista pe lângă condițiunile umilitoare puse de emisul dlui ministru reg. ung. de culte: preoțiunea subsemnată renunță la acel ajutoriu și va condamna pe fiecare preot român gr. or., carele în asemenea condițiuni umilitoare s'ar înjosii al primii.

Sibiu 8/20 Maiu 1884.

(urmează subscrierile preoților)

Varietăți.

* (Modern). Cravalurile din Cluș se pare a se apropia de sfârșit. Poliția a interzis o a treia întrunire proiectată a junimei universitare maghiare, și senatul universității a introdus cercetare disciplinară contra urdătorilor tumulturilor scandaloase.

Mai puțin cu minte este presa ungurească. Ea merge cu agitațiunea pe drumul apucat și nu încează cu șovinismul necălit.

Profesorul Dr. Silași a dat dechiarățiune prin diare respingend invinuirile de nepatriotism aduse de junime. Ar trebui se scie domnul profesor că astăzi este merit a fi nepatriot în sensul băfândrilor din Cluș. Și cu acest nepatriotism trebuie se ne fâlim.

* (Negrolog). Fratele, surorile, consăngenii, amicii și parochienii comunității Grid cu inima sângerândă fac cunoscut că mult regretabilul paroch **Jacob Urdea** din Grid, defensor matrimonial, president al școalei capitale venețiane gr. or. din Veneția inferioară, membru al comitetului administrativ din comitatul Făgărașului etc. după un morb grav și îndelungat a repausat în 7 Maiu a. c. st. v. la 10 oare ant. merid. în etate cam de 39 ani; ear rămășițele pământesci se vor petrece spre repausul etern în cimiteriul bisericeii gr. or. din comunitatea indicată Joi în 10 Maiu st. v. an. curent la 12 oare. Fiei țărina ușioară și memoria eternă.

* (Cas de moarte). Iuliana Militariu, logodită cu Alesandru Brădean, învățătoriu în Neudorf la 30 Aprilie a. c. s'a mutat la cele ceresci.

* (Omor). La 10 Aprilie a. c. st. v. pe drumul dintre Tâlmaci și Vestem s'a aflat crâncen mutilat cadavrul unei fete din comuna Rîul Sadului.

Îndată s'au și arestat trei ciobani — toți români, și fără transportați aici în închisoare. Diarele din loc au luat notiță despre arestarea acestor ciobani. La o săptămână bieții ciobani fură eliberați, și noi credem că dacă s'a luat notiță despre arestarea lor, trebuia să se notifice și punerea lor pe picior liber.

Asupra omorului plana secret și nime nu scia cum s'ar afla uoigașul.

Judele de criminal de aici domnul Ioan Bădilă ca din ceriu seniu are suspiciune asupra unui sas din Tâlmaci, cu numele Iohan Blasius. Pune mâna pe el, flăduce la Sibiu, investigatează și sinoapte până ce Dumineca trecută Blasius mărturisește, că el a omorât fata.

Cât timp a fost sub cercetare prealabilă lumea a tăcut ca pescele. Nici nu s'a sciut că el e sub cercetare, și nici aceia că cei trei ciobani sunt eliberați.

Duminecă mărturisește Blasius, și Luni diarele din loc sciu comunica fel de fel de lucruri despre acest individ: că el e om corupt, a avut o viață de tot destrăbălată, că e creștin, hăbăuc, prost cum e mutul mai vonic și altele.

Noi sântem oameni cam prostuți — după cum ni s'a dîs —.

Va trebui să mai învățăm multe, să esperiăm multe, până să ajungem a înțelege unele și altele.

În restimp de trei luni de zile 2 crâncene omoruri s'au întemplat pe la noi.

Semne triste acestea și noi nu scim cui să atribui decădina morală, manifestată prin atâtea fapte criminale.

* (Bibliografie). „Școala Practică” tomul III, numărul 1 pro Aprilie a apărut și conține: „După esamenile de vară” VI. „Întrebările învățătorului și răspunsurile școlarilor”. — „Teoria și praca în educațiune”. — „Epistolele învățătorului A. cătră învățătorul B. Epistola I: „Despre crescerea școlărilor la ordine și punctualitate”. — „Jertfrea lui Isaac” (lecțiune practică din istoria biblică pentru bienul II) — „Înmulțirea cu numeri decimali” (lecțiuni practice ținute preparanților din Gherla, în cursul I, semestrul II). — „Semănța (lecțiune practică din istoria naturală și special din botanică pentru școalele populare, bienul II)”. — „Primul congres al corpului didactic din România”. — „Concurs pentru primirea în școlile c. r. de cadeți”. — „Academia română” (ortografie). — „Invitare de prenumerațiune”.

Nr. 476/1884.

Cercular

cătră toate oficiile parohiale, direcțiuni scolare și învățători dela scoalele confesionale gr. or. din protopresbiteratul Sibiului.

În legătură cu cercularul dto 22 Aprilie a. c. Nr. 421 se comunică aci / programul examenelor anuale spre luare la cunoștință și conformare.

Tot odată subsemnatul află de cuviință a ordina următoarele:

1. În ziua ținerii examenului are să fie pregătit în toată regula conspectul datelor statistice scolare pentru anul scol. 1883/4 pe blanchetele prescise, cari se capetă în tipografia arhidieceșană. Acest Conspect are să fie pe masa presidială spre a se lua în primire. De asemenea:

2. Conspectul materiei de învățământ percurse în decursul anului scolar. Acest conspect are să arete în liniamentele generale ce s'a propus din fiecare obiect de învățământ în singuraticile despărțeminte.

De sine se înțelege că amândouă aceste conspecte au a se pregăti în câte 2 exemplare, din cari unul signat de subsemnatul va rămâne în arhivul scoalei, altul se înaintează oficiului protopresbiterat.

3. Directorii scolari, de asemenea toți preoții (în parochiile unde sunt mai mulți, preoți ori unde parochul nu e tot odată și director), împreună cu 2 sau 3 delegați din partea comitetului parochial ca senat scolar, sunt îndatorați a asista la examen.

4. Examenele fiind publice, nu numai că este permis, dar este chiar de dori ca părinții pruncilor și toți câți se interesează de progresul scolar să asiste la examene.

5. Onorații parochi vor capacita pe creștinii noștri că ziua ținerii examenului atât pentru părinți, cât și pentru prunci și comuna bisericască este o zi de serbătoare; că prin urmare fiecare părinte are să-și trimită pruncii la această serbătoare, la examen, în haine serbătorești, și că dela aceasta serbătoare nu este iertat să lipsească nici un elev de școală.

6. În fiecare parochie, în ziua ținerii examenului are să se țină slujbă dumnezească, cu rugăciunea de mulțumită rostită din genunchi (Mulțumirea pentru câștigarea după cerere — Liturghier pag. 236 și 237). La această rugăciune au să participe toți elevii, și încât se poate de mulți credincioși.

7. Examenele se vor începe regulat la 8 oare dimineața. În comunele acele, în cari examenul se va ține numai înainte sau după meadă-zi, examenul înainte de meadă-zi se va începe la 7 oare, ear după meadă-zi la 3 oare.

8. În acele parochii, la a căror școală sunt învățători provisorici ori suplenți, membrii comitetului parochial imediat după examen au să se întrunească în ședință spre a se stabili condițiunile de concurs pentru ocuparea definitivă a postului învățătoresc.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Sibiului.

Sibiu, 4 Maiu 1884.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Programul

examenelor anuale dela școalele din protopresbiteratul gr. or. al tractului Sibiului cu finea anului scolar 1883/4.

Nr. cur.	Scoala parochială din	Țiua ținerii examenului	Scoalele la a căror examene învățătorii vor participa	Învățătorii, cari vor participa la examen	Delegații, cari vor participa la examen
1	Boița	24 Iunie	Sadu, Tălmăcel	Ioan Barbu, D. Heuș, N. Sperlea	Iosif Aron Gregoriu Suciu
2	Bungard	10 Maiu	Mohu, Sibiului sub. inferior	Ilie Brana, Toma Joandrea	Ambrosie Tătar Teodor Necșu
3	Cornățel	17 Maiu a. m.	Roșia, Vurper	Nicolae Nistor Mateiu Platoș	Iosif Aron Gregoriu Suciu
4	Cristian	21 Maiu a. m.	Poplaca, Rusciori	Vasile Alămorean	Nicolae Todoran Simeon Secărea
5	Gușterița	9 Maiu	(Învățătorul e delegat)	Ilie Brana, Ioan Duma	Iosif Aron Gregoriu Suciu
6	Loamneș	17 Iunie	Slimnic, Ruși	N. Păreș, N. Șerban C. Fântână	Ioan Marian, Isaia Henteș
7	Mohu	16 Maiu a. m.	Gușterița, Bungard	Ioan Modran	Coman Hambășan Ioan Mera
8	Ocna inferioară	20 Maiu a. m.	Ocna sup., Șura-mare	I. Vințelariu	Nicolae Todoran Simeon Secărea
9	Ocna superioară	20 Maiu d. m.	(Învățătorul e delegat)	I. Drugociu	Nicolae Todoran Simeon Secărea
10	Poplaca	28 Maiu	(Învățătorii delegați)	I. Dordea, St. Barbu	Ambrosie Tătar Teodor Necșu
11	Reșinari	20—23 Iunie	(Învățătorii delegați)	Ioan Vestemian Toma Joandrea	Gregoriu Suciu Ioan Mera
12	Riu-Sadului	13 Maiu	Reșinari, Sadu	Corpul învățătoresc din Reșinari	Iosif Aron Gregoriu Suciu
13	Roșia	17 Maiu d. m.	Cornățel, Vurper	N. Nistor, I. Căliman	Iosif Aron Gregoriu Suciu
14	Rusciori	21 Maiu d. m.	Cristian, Turnișor	Ioan Dordea Ștefan Barbu	Nicolae Todoran Simeon Secărea
15	Ruși	19 Maiu d. m.	Veseud, Loamneș	Nicolae Păreș Ioan Belășcu	Ioan Marian Isaia Henteș
16	Sadu	29 Maiu	Tălmăcel, Boița	N. Bobeș, N. Istrate, N. Sperlea, I. Vestemian	Ambrosie Tătar Teodor Necșu
17	Sibiului-cetate	30 Iunie	(Învățătorul bolnav)	Lazar Negrilă	Coman Hambășan Ioan Mera
18	Sibiului suburb. inf.	29 Iunie	Sibiului-cetate, Sibiului suburb. iosefin	I. Modran, D. Băilă	dto dto
19	Sibiului suburb. iosef.	27 Iunie	Bungard, Reșinari	Lazar Negrilă	dto dto
20	Slimnic	23 Maiu	Loamneș, Șura-mare	Ioan Belășcu Dimitrie Băila	dto dto
21	Șelimber	16 Maiu d. m.		Ioan Duma	dto dto
22	Șura-mare	31 Maiu	Sibiului sub. inferior, Slimnic	Ioan Drugociu Coman Fântână	Nicolae Todoran Simeon Secărea
23	Tălmăcel	24 Maiu	Boița, Sadu	N. Bobeș, N. Istrate, I. Barbu, D. Heuș	Ambrosie Tătar Teodor Necșu
24	Turnișor	28 Iunie	Șelimber, Gușterița	V. Alămorean	dto dto
25	Veseud	19 Maiu a. m.	Ruși, Loamneș	N. Șerban	Ioan Marian Isaia Henteș
26	Vurper	3 Iunie	Roșia, Cornățel	Ioan Căliman Mateiu Platoș	dto dto

Sibiu, 4 Maiu 1884.

Simeon Popescu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 142

[732] 2—3

CONCURS.

Pentru reintregirea parochii de clasa a III. din Berghin cu filia Colibi devenită vacantă, se escrie conform ordinațiunei preaveneratului consistoriu arhidieceșan din 27 Martie 1884 Nr 1307 B. acest concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sânt:

1. Dela 160 familii câte o ferdelă de cucuruz în grăunțe și câte o zi de lucru (clacă) de familie.

2. Venitele stolari îndatinate și regulate, cari toate la oaltă dau suma aproscimativă de 350 fl., v. a.

Doritorii de a se aplica în această parochie au să-și subștearnă rugărilor inzestrate cu toate documentele prescise de statutul organic și regulamentul congresului din 1878, subsemnatului oficiu protopresbiterat până la termenul supra indicat.

Sebeș în 3 Maiu 1884.

Oficiul protopresbiterat gr. or. în conțelgere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 403 1882 civ.

[532] 2—3

Publicațiune.

Spre a se putea începe prooperativele în procesul de segregarea pădurilor și a pășunilor în comuna **Diospataka**, și anume pentru regularea reprezentației, statuirea preliminarului de spese și facerea acțiunei se pune zi de petractare în **Diospataka pe 23 Iunie 1884** și zilele următoare, la care se invită cei interesați.

Deeș, 18 Faur, 1882.

Sebesal m. p.,
jude esmis.

MORBURI SECRETE

le vindec pe basa experiențelor celor mai nouă științifice, chiar și în casurile cele mai desperate, fără de conturbare în ocupațiune. Deasemenea și urmările cele mai rele ale **pecatelor secrete din tinerete (onania)**, destrucțiunea nervilor și impotență. Discrețiune cât se poate de mare. Ne rogăm pentru raport detaiat despre morb. [645] 25

Dr. Bella,

membru la societăți științifice etc.

6, Place de la Nation 6. — PARIS

Cărți bisericesci, literare și scolare.

Dela

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ ÎN SIBIU

strada Măcelarilor Nr. 47

se poate procura:

Portretul fericitului arhiep. și metrop. **Andreiu** bar. de **Șaguna** în mărime de 50 × 66 cm. Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.
Portretul Esc. Sale arhiep. și metrop. **Miron Romanul**. Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.
Portretul P. S. domnului episcop al dieceșei Caransebeșului **Ioan Popasu**. Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.
Portretul marelui mecenat **Emanoil Gojdu**. Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Condice scolare: Registrul, Matricula scolarilor, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr.; Catalog de clasă legat din 10 coale 35 cr., din 15 coale 45 cr., din 20 coale 55 cr.; **Chronica scolară**, Protocol de clasificatiune, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr. — **Consemnarea pruncilor obligați a frecuenta școala**, Conspect despre absenții, Conspect sumariu despre absenții scolarilor pentru protopresbiteri, coala à 2 cr.

Instrucțiunea pentru manuirea condicelor scolare 20 cr.

Litere mobile pentru mașina de citire, după ortografia fonetică, 145 bucăți. Prețul 2 fl. 50 cr.

Catalogul cărților gratis și franco.

[679] 8

Comandele se efectueș numai prelângă rambursă (*Nachnahme, Posta felvétel*), computând 40 cr. pentru pachetare.

O înlesnire mare la comande mai mici sânt asignațiunile postale, cu cari se poate trimite suma pentru cărți comandate, adaugându-se și porto postal.

Tipărituri pentru protopresbiteri și parochi.

Caiete de scris.